

UTSKJELT OG ELSKET . . .

Dr. SPRUCE BOOKS GJENUTGIR KONTROVERSIELL NORSK PULPKLASSIKER

VI VEKKER JONAS FJELD FRA DVALEN

Første episode "DE KNYTTEDE NEVER" er ute nå!
E-BOK I SALG FRA 17. FEBRUAR!

Det norske seriebokforlaget Dr. Spruce Books er stolte av å kunne presentere en av Norges absolutt største pulpklassikere.

I februar 2016 begynner vi gjenutgivelsen av hele Jonas Fjeld-serien av Øvre Richter Frich. For første gang kommer de 21 episodene som e-bøker!

Vi har foretatt en diskret oppdatering av teksten for å forbedre leseopplevelsen anno 2016. Vi har selvfølgelig ikke gjort noe med historien eller Øvre Richter Frichs originale spissformuleringer.

Frich-biograf **Christopher Hals Gylseth** fungerer som konsulent for utgivelsen. Han har også skrevet forord til DE KNYTTEDE NEVER.

HVA SKJEDDE MED ØVRE RICHTER FRICH OG JONAS FJELD?

- Jonas Fjeld sier du... Er ikke det en gitarist fra Drammen?

I dag vil nok mange svare slik. For 45 år siden var svaret et ganske annet. Jonas Fjeld var en velkjent romanskikkelse av den folkelige sorten.

Det har siden 1970-tallet hengt en "brun skodde" over Øvre Richter Frich. Han fikk stempel som fascist og ble uspiselig for den intellektuelle eliten. Jonas Fjeld ble på samme tid tolket som nazi-ikon. Han ble bokstavelig talt puttet i skuffen og gjemt.

At Frich var fascist er tilbakevist av blant andre Christopher Hals Gylseth, som i sin grundige biografi fra 1997, gir oss et tydelig bilde av Frich og samtiden. Frich var først og fremst en levemann og fritenker. Han hadde en inngående skepsis til all flokkdannelse og vanetenkning. Dette gjaldt i høyeste grad både nazister og kommunister.

Etter vår mening har forfatteren Øvre Richter Frich fått en urettmessig "dom" som fascist, og Jonas Fjeld har feilaktig blitt stemplet som et nazi-ikon.

Jonas Fjeld-serien kan med rette kalles alle norske røverromaners mor. Serien er et stykke norsk litteraturhistorie som burde tas ut av den "brune" skuffen den har havnet i.

Les og bedøm selv...

God ny-lesning!

Christian G. Falch - Dr. Spruce Books

christian@doctorsprucebooks.co.uk - Mob 99510525

MER INFORMASJON OM SERIEN + CHRISTOPHER HALS GYLSETHS FORORD FØLGER PÅ DE NESTE SIDENE

OM SERIEN

Jonas Fjeld-serien er en norsk eventyrserie i 21 episoder skrevet av Øvre Richter Frich i perioden 1911 – 1935. Hovedpersonen er den solide nordmannen dr. Jonas Fjeld. Norges første superhelt kan sammenlignes med Doc Savage, James Bond eller Batman, men kom til verden lenge før dem. Han er nordisk av utseende, med isblå øyne og stål i ben og armer. Av yrke er han kirurg, men en sterk motvilje mot sedat vanetenking og statusjag, får han til å stille seg på utsiden av samfunnet. Jonas Fjeld trenger spenning langt utover det et vanlig borgerlig liv kan tilby!

Etterhvert forandrer Fjelds rolle seg fra å være en samfunnsmotstander til å bli en samfunnsbeskytter. Han er stadig vekk på oppdrag rundt i verden og rydder opp i uhumskheter i både naturlig og overnaturlig form.

De 21 bøkene i Fjeld-serien er til dels svært velskrevne, med utrolige oppfinnelser og eventyrlige episoder. Vi følger Jonas Fjeld over hele verden, til Argentina, Peru, Sibir, Mexico, USA og det meste av Europa inkludert Åland. Vi får kjøre flygende ubåter, møte udødelige inka-dverger, lytte til forheksende panfløytemusikk, finne opp gull, avverge første verdenskrig, delta i diverse blodige revolusjoner og bekjempe en rekke anarkister, syndikalister og kommunister.

Serien ble en umiddelbar suksess. *De Knyttede Never* fikk strålende kritikker og solgte i store opplag. De etterhvert 21 bøkene om Jonas Fjeld, ble oversatt til flere språk og har blitt utgitt flere ganger. Den komplette serien ble sist utgitt som frittstående bøker av Helge Erichsens forlag i 1965-67.

AKTUELL IDAG?

Serien gir oss først og fremst et morsomt "historisk" tidsbilde, men det er flere paralleller mellom den tiden Jonas Fjeld-serien ble skrevet i, og nå:

- Det var da, som nå, en tid med store banebrytende tenknologiske og forskningsmessige fremskritt. Denne utviklingen genererer en fremtidsoptimisme hvor "alt er mulig", men er også grobunn for dommedagsprofetier av alle slag. Denne ambivalensen er ganske tydelig hos Frich. Han både elsker utviklingen og den moderne verden, og forakter alt den gjør med oss.
- En annen parallell er det turbulente politiske landskapet i Europa. Dette gjelder både internt bråk, men også farene "utenifra". – I tillegg til den "nye trusselen" fra Russland, truer skumle elementer det siviliserte "Vesten". Den gangen var det anarkister, syndikalister og kommunister, som med revolusjon ønsket å ødelegge det bestående samfunn. Idag har muslimske fundamentalister som IS og Al Qaida overtatt rollen som den "svartmuskede" faren fra øst. Likheten i hvordan de blir sett på og behandlet er slående. Det samme kan sies om hvordan de oppstår.
- Som et siste eksempel er det lett å trekke fram Øvre Richter Frichs hundre år gamle samtidssatire. Den avslører at våre politikere ikke har forandret seg så mye, selv om innholdet i politikken kanskje har blitt noe oppdatert.

HVA HAR VI GJORT?

Teksten har blitt lett oppgradert, slik at ikke den gammelmodige dansk-norsken skal komme i veien for historien og leseopplevelsen. Vi har ikke gjort noen utbedringer som forandrer historien, eller forsøkt å sminke ØRFs frektheter på noen måte. Tidstypiske betegnelser er for det meste beholdt.

Bokcovere: Vi vil i denne gjenutgivelsen, benytte Harald Damsleths originalcovere fra 30-tallet. Damsleth var utvilsomt nazist, men også en drivende god illustratør. Han lagde de beste, mest dynamiske og ikoniske coverene Jonas Fjeld-serien har hatt i sin nå over hundreårige historie.

ØVRE RICHTER FRICH

Øvre Richter Frich var en av mellomkrigstidens mest leste spenningsforfattere i Norge, og hans romanserie om heltefiguren dr. Jonas Fjeld skaffet ham stor popularitet også langt utenfor landets grenser.

Frich vokste opp på Byneset ved Trondheim og i Bergen, i en solid prestefamilie. Han fikk en fri oppdragelse og ble av sin mor oppfordret til å lese historiske verker og eventyrlige romaner. Slik fikk han sans for spenning og dramatik, mens skolegang og hardt arbeid interesserte ham mindre.

Forfatterdebuten kom i 1911 med spenningsromanen *De knyttede næver*, den første boka i serien om Jonas Fjeld. Boka ble utgitt på Narvesens kioskkompani etter at Olaf Norlis Forlag først hadde refusert den. Romanen ble en fantastisk suksess. Den fikk glimrende kritikker i *Aftenposten* og solgte i store opplag. Suksessen ga Frich økonomisk frihet til å virkelig gjøre sin drøm om å reise rundt i verden. I perioden 1911-42 utga han rundt 70 underholdningsromaner, blant dem 21 med Jonas Fjeld som hovedperson. Bøkene solgte i store opplag, både i Norge og utlandet.

Frich ga også ut *Boken om tobakk* (1934), samt flere bøker om vin på norsk og svensk mellom 1929 og 1938.

På 1960- og 70-tallet arbeidet flere litteraturforskere med å avdekke underliggende, ideologiske føringer i populærlitteraturen. Professor Willy Dahl omtalte Øvre Richter Frich i 1975 som «den norske triviallitteraturens mest erklærte rasist og voldsromantiker; han er antikommunist av det mest vulgære, hetsende slag, og det er klare fascistiske trekk i alt han har skrevet».

Christopher Hals Gylseth gir et annet bilde i sin biografi: Visst var Øvre Richter Frich rasist, men de rasistiske synspunkter som kom til uttrykk i hans romaner var alminnelig aksepterte oppfatninger i mellomkrigstidens Norge og Europa. Ikke bare blant fascister og nazister, men også i de brede lag i folket, blant moderate politikere, jurister og akademikere. – Han omtalte aldri fascismen eller nazismen med annet enn forakt.

Alt i alt solgte Frich minst to millioner bøker, og han ble oversatt til ni språk. Forfatterskapet førte med seg berømmelse og betydelige inntekter, men Frich levde sterkt og brente sitt lys i begge ender. De siste 15 år av sitt liv tilbrakte han i Sverige, i konstant pengenød og med sviktende inspirasjon og helse.

EN LITTERÆR KNYTTNEVE

Forord av Christopher Hals Gylseth
(Øvre Richter Frich - biograf)

Hvor er superheltene i dagens norske litteratur?

Totalt fraværende. Kan moderne krim tilby overmennesker og forfriskende voldelig action? Overhodet ikke. Men vent litt, det finnes jo en ekte norsk romanhelt med superkrefter.

Dr. Jonas Fjeld er tilbake!

I 1911 var Øvre Richter Frich fast ansatt som journalist i Aftenposten. Der kjedet han seg til døde. Han var 39 år gammel og Norges første stjernereporter, hadde høy lønn og gode karriereutsikter. Han var etablert og feiret som journalist. I Kristianias sosiale liv var han en kjent skikkelse. Han hadde tre barn. Så da var vel alt i orden? Nei, tvert imot. Frich var rastløs, følte seg låst og lenket. Tilværelsens trygghet var ikke til å holde ut. Hverdagen sugde energi og overskudd ut av ham. Han måtte bort!

Målet var frihet for en hver pris — fra jobb, borgerlig familieliv og all annen form for sikkerhet. Selv barna sine ville han vekk fra. De var søte, men kunne ikke oppta livet hans. Det fantes bare ett problem: et slikt totalt brudd krevde penger. Så han gjorde det eneste han kunne gjøre, han skrev. Ut av ren kjedsomhet, grensende til desperasjon, kom en plutselig tanke til ham: ideen om romanfiguren dr. Jonas Fjeld. Samme år, i 1911, ble debutboken hans lansert, De knyttede næver. Norsk litteraturs mest kraftfulle helteskikkelse — «Den blonde kjempe» — ble sluppet løs på det norske folk. Den gigantiske Jonas Fjeld, som på dagtid arbeider som lege og kirurg, men som i hemmelighet gang på gang redder Norge fra terrorister, kommunister og andre undergravende krefter ved hjelp av sin analytiske hjerne og sine voldsomme krefter, traff tidsånden så godt som det overhodet lot seg gjøre. Han var den tause, modige helt som ryddet opp der politikere og andre pratmakere kom til kort. Romanen var en sensasjon, en litterær bombe og et knyttneveslag av en bok — ikke en ren kriminalhistorie, men rendyrket, voldsom action og fantasi mellom to permer. Språket var originalt og nesten brutalt, og kledde historien. Ingen hadde lest maken. Kritikere og lesere var enige: dette var Norges mest geniale, hardtslående eventyrroman. Salget ville ingen ende ta, pengene strømmet inn. Frich smilte fornøyd, sa opp jobben og forlot Norge. Eventyret ventet!

Mørke krefter

Verden der ute føltes usikker, den gang som i dag. Mye var i endring. Uro og mørke krefter vokste frem, ekstreme synspunkter ulmet. Øvre Richter Frich merket tendensene, først som journalist, nå som verdensmann og fri forfatter på reisefot. Han var en belest og oppdatert mann, som forsto tidsånden på intuitivt vis. 1900-tallet første år hadde vært preget av optimisme, men et tiår senere var mye forandret. Det nye århundret ble ikke løfterikt. Demokratiet var svakere enn man hadde trodd. Mange slags mennesker var på vandring i Europa, og gode samfunnsborgere fryktet horder av skumle, svartsmuskede menn — enten de var anarkister, kommunister, jøder eller russere. Det ble sprengt terrorbomber og begått politiske drap. Og så kom verdenskrigen.

Innen 1914 var omme, hadde Frich rukket å utgi ni bøker i Jonas Fjeld-serien. Alle solgte i enorme opplag. Romanene inneholdt ting som nordmenn sjelden eller aldri hadde lest om før — ukjent, moderne teknologi som fly, undervannsbåter og laserstråler — og leserne kunne ikke få nok. Livet som bestselgende forfatter var fritt og spennende. Europa var i blodig opprør, men det skjedde i hvert fall noe. Kjedsomhet — som Frich fryktet mest av alt — var det ingen fare for. Han reiste verden rundt på denne tiden sammen med sin kone nummer to, skuespiller og bohem Aja Basilier-Magelssen. De bodde i måneder av gangen på hoteller i København og Paris, drakk champagne og festet hardt. Alle penger han tjente, og flere til, ble brukt på det gode liv. Men Frich var også frilans krigsreporter i første linje og besøkte skyttergravene ved vestfronten. Han dro til Mexico og rapporterte om revolusjonen der, med livet som innsats. Hele tiden skrev han bøker i et voldsomt tempo for å kunne leve slik han ville. «Den blonde kjempe» ble Frichs viktigste inntektskilde, og dessuten selve hans eksistensberettigelse. Dette forfatterskapet, den frenetiske skrivingen, var noe mer enn bare et yrke. Det ble en sikkerhetsventil, en kanal for forfatterens egne synspunkter.

Utenfor det gode selskap

Knapt noen norsk romanforfatter har utlevert mer av seg selv i eget forfatterskap enn Øvre Richter Frich. Jonas Fjeld var en kjempestor muskelmann. Frich var likedan, høy og eksepsjonelt kraftig, regnet blant Norges sterkeste menn. Mentalt sett var det også klare likheter. Både romanfiguren og forfatteren var plassert utenfor det gode selskap, og ville det slik. De så på seg selv som outsiders og overskuddsmennesker, mens vanlige borgere var ynkelige «samfunnslus» og «vanetreller», fanget i hverdagens utholdelige tredemølle. Personlig frihet var den høyest tenkelige verdi. Frich foraktet dessuten alt som smakte av smålig egeninteresse. Kapitalisme var djevelens verk. Av den grunn levde han bevisst over evne og ødslet vekk alle verdier som kom ham mellom hendene. Hans gavmildhet var legendarisk. Han hadde en svakhet for forbrytere og andre tvilsomme eksistenser, som gjerne loppet ham for penger. Det tålte han forbausende godt. Han var en vennlig og dannet kjempe. I alt sitt vesen var han likevel et vandrende opprør mot det etablerte samfunn, og mot massebevegelser av alle slag. Nietzsche var hans foretrukne filosof.

Mer eller mindre skarpsindige lesere har i perioder, særlig på 1970-tallet, lest Jonas Fjeld-bøkene med kritisk blikk. De har funnet ting de betegner som fascisme. Øvre Richter Frich, inntil da en av Norges mest folkekjære forfattere — som hadde solgt to millioner bøker og var blitt oversatt til en rekke språk — ble nå med ett satt under lupen. Radikale akademikere mislikte Frichs tankesett, særlig hans voldsomme motvilje mot kommunismen. De stemplet ham som politisk uspiselig, noe som er blitt hengende ved ham. Frich hadde da også synspunkter som vi i dag plasserer langt ute på den politiske høyresiden. Men dette var vanlige og utbredte tanker i Norge og i Europa lenge før fascismen som samordnet tankesett — som ideologi — overhodet var påtenkt. Populærlitteraturen har alltid vært kjennetegnet ved at den tar opp aktuelle problemstillinger og speiler tidens mentale strømninger. Således var Øvre Richter Frich bekymret for kommunismens fremvekst, i liket med store deler av den norske befolkningen. Det finnes også nasjonalisme i bøkene hans, noe som heller ikke er egnet til å overraske, i årene etter 1905. Norge var en flott nasjon, syntes Frich, i hvert fall potensielt sett. Både Frich og Jonas Fjeld hadde en sterk følelsesmessig, for ikke å si romantisk tilknytning til selve landet og jorden. Mange mennesker lengtet tilbake til et enklere liv. Hamsuns *Markens grøde* og Trygve Gulbrandsens *Og bakom synger skogene-trilogi* ga uttrykk for nettopp dette.

Hinsides all fornuft

Rasismen i Jonas Fjeld-bøkene, og uviljen mot jøder, har også blitt trukket frem. Men dette var altså heller ikke noe uvanlig fenomen i samtiden. Frich utbasunerer slike ting tydelig, akkurat som han uttaler alle sine meninger med brask og bram, men rasisme var utbredte tanker i det norske samfunnet tidlig på 1900-tallet. Rasehygiene ble ansett som fornuftig og fremtidsrettet, også av norske sosialister og sosialdemokrater. Slik sett er det klart at Frichs forfatterskap — til sammen mer enn 60 titler, hvorav 21 Jonas Fjeld-bøker — først og fremst inneholder mange av samtidens brede strømninger.

Folk flest hadde dessuten sans for den sterke mann, også i Norge. Fridtjof Nansen var landets stolthet, Roald Amundsen kom til begge polene og Jonas Fjeld var nordmennenes egen superhelt. Øvre Richter Frichs forfatterskap tilbød en hemningsløs verden med høyt tempo og utrolige oppfinnelser. Frich ble Norges svar på Jules Verne, og leserne elsket ham for det. Fortidens litteratur bør i det store og hele bedømmes ut fra sin tid premisser. Det som særpreger Jonas Fjeld-serien, da som nå, er vitaliteten i språket og Frichs avsindige fantasi. Bøkene er hinsides all fornuft, i beste forstand, og bør leses med åpent sinn og med smil om munnen. Er de lærerike eller oppbyggelige? Absolutt ikke. Men ærlig talt, gi meg Jonas Fjeld fremfor dagens krimhelter når som helst!

JONAS FJELD-serien 1 - De knyttede never, i salg som e-bok fra 17.02

Mer info om serien her:

<http://www.drsprucebooks.com/jonas-fjeld-serien/?lang=nb>